

الإيمان بالكتب السماوية

Al Khutbah 3

So Bandingan ko Kaparatiyayaa ko Manga Kitab o Allāh

إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنَسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شُرُورِ أَنْفُسِنَا وَسَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ
 اللَّهُ فَلَا مُضِلَّ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُرْشِدًا ، وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ
 وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ، اللَّهُمَّ صَلِّ وَسَلِّمْ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ اهْتَدَى بِهِدْيِهِ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ . وَبَعْدُ :

فِيآعِبَادَ اللَّهِ يَقُولُ الْحَقُّ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فِي الْقُرْآنِ الْكَرِيمِ :

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

(البقرة ٣٨)

Innalhamda lillāhi nahmaduhu wa nastaīnuhu wa nastagfiruh, wa na'ūdubillāhi min shurūri anfusinā wa sayyiāti a'mālinā, man yahdihillāhu falā mudhillalahu, wa may yudhlil falan tajida lahu waliyyan murshidā, wa ash'hadu allā ilāha illallāhu wahdahu lā sharīka lahu, wa ash'hadu anna Mohammadan abduhu wa rasūluh, Allāhumma salli wa sallim wa bārik alā Mohammadin sallallāhu alayhi wa salallama wa alā ālihi wa sahbihī wa manihtadā bihad'yihi ilā yawmidd dīn wa ba'du:

Fayā ibādallāhi, Yaqūlul Haqqu Tabāraka wa Ta'ālā fil Qur'ānil Karīm:

Qulnah bitū minhā jamīan fa'immā ya'tiyannakum minnī hudan faman tabi'a hudāya falā khawfun alayhim wa lā hum yahzanūn (Al Baqarah 31)

So langowan a podipodi ago so samporna a bantog na rk o Allāh, bantogn tano Skaniyan go mamangni tano ron sa tabang, ago mangni tano Ron sa sapngan Iyan so manga dosa tano, go lomindong tano ko Allāh phoon ko manga antiyor o manga ginawa tano, ago so pangararata o manga galbk tano, sa taw a toro-on skaniyan o Allāh, na da a makadadag on, na sa taw a dadagn iyan na di ngka dn mitoon sa salinggogopa iyan a phakatoro-on.

Manga oripn o Allāh, tomtngkayos dn so giitano kapamagosaya ko manga Rokon o Paratiyaya, sa miyazabanding tano ko miyangaoona a manga Khutbah so bandingan ko kaparatiyayaa ko Allāh, ago so kaparatiyayaa ko manga Malāikat iyan, sa imanto na sii tano pman kapapantagi sangkai a bandingan a kaparatiyayaa ko manga kitab o Allāh a inipamanoron a phoon sa langit.

Manga oripn o Allāh, sabap ko kala o limo o Allāh ko manosiya ago piyakalbi niyan ko langowan a kaadn iyan ago tinindos iyan a pakasasambiin iyan a ptharagombalay ko doniya sa ayon ko kabaya iyan, na so paganay a kaadna niyan on na sii niyan piyakathampat ko kasorgaan iyan a giyoto so kiyapakabaling o Adam ago so karoma niyan a Hawwa' sii ko sorga, sa miyakapagintaw siran on sa madaya a kapagintaw ago kapangondaya ko kapzawiti ko manga limo o Allāh. Ogaid na

adn a satiman a btad a inisapar kiran o Allāh o ba iran nggolawlaa a skaniyan so kaobay ko sapoon a kayo.

Sabap ko waraan o ginawa o manosiya a so isasapar on na aya niyan pphangontarmn ago sabap ko gogo' o *Iblis* a go so ikmat iyan ago so waswas iyan, na miyagogo iyan siran sa kasopaka iran ko lalangan o Allāh ago lomiyawan siran ko kiyasopak, ka aya bo a inilalang kiran na di siran mobay ko kayo, na aya siyowa iran na diyazg iran ago komiyan siran ko onga niyan, sa lomiyawan siran ko lalangan, sabap roo na miyadosa siran ago miyakasopak siran ko lalangan o Allāh.

Na aya minisogat kiran a kasalaan na phakaawa siran ko sorga sa phakabaling siran ko doniya, a giyanan so ingd a matatampar sa baba, ogaid na so kaphakabaling iran sa doniya na kna o ba tarotop a kadadas, ka inibgay a pasad o Allāh ko Adam, a adn a phakatalingoma kiran a toroan ko oriyon o kapakabaling iran sa doniya, na sa dn sa onotan iyan so toroan na phakaslang sa maliwanag sa makapmbalingan ko sorga a gaganatan a ingd. Pitharoo Allāh a:

قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى فَمَنْ تَبِعَ هُدَايَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ
(البقرة ٣٨)

Pitharo Ami a tana kano (so Adam, so Hawwa' so Iblis) phoon ko sorga (sa baling kano ko doniya) na amay ka adn a makaoma rkano a toroan a phoon Rakn, na sa taw a onotan iyan so toroan Akn na daa kalk a khisogat kiran, ago di siran makamboko. (Al Baqarah 31)

Manga oripn o Allāh, giyangkanan a ayat na piyakisabotan iyan rki tano a so kaphakabaling o Adam sii ko lopa na adn a phakatalingoma on ago sii ko manga moriyataw niyan a toroan a phoon ko Kadnan iyan, a giyangkoto a toroan na giyoto so Wahi o Allāh a phakatoronn iyan ko manga Nabi ago so manga Rasul a phangatitindos iyan ko manga oripn iyan a phakaawidn iyan ko panolon sa katoro o Manosiya ko lalan a mathito, sa giyangkoto a wahi, na amay ka midakat ko pandangan na mabaloy a manga kitab o Allāh, a skaniyan i bandingan angkai a osayan tano imanto a alongan a Jumuah.

Manga oripn o Allāh, so toroan o Allāh ko manosiya na madodowa paganay ron na so wahi a giyoto so katharo o Allāh, na ika dowā so Sogo o Allāh a magawid sangkoto a *wahī* niyan ko kisampay niyan ko manga oripn iyan, sa di anan makapmblag, sa amay ka itoron so katharo o Allāh a mapapayag ko kitab, na patoray a adn a Nabī odi na Rasūl a aya on makapndiyorobasa sa kasaboti ron o manga manosiya.

Aya ibarat anan a mapayag ago malbod a kakhasabota on o manosiya na datar o kapakaphapantag o engineer sa kambaly ago so plano a pmbalayin sa di anan makapmblag, sa so kaadn o plano a pmbalayin na di niyan miphanalipndaan so kapasang o engineer, sa sakamaoto a so engineer na di niyan miphanalipndaan so kaadn o plano a pmbalayin sa ngganapa anan adi makapmblag sa kapakatindg o taragombalay a phakatindgn.

Sabap san na so kitab o Allāh ko mizasaloyana a manga masa ipoon ko Adam na taman sa kabangkita ko doniya na giyanan i padoman ago gonanao o Allāh ko manga oripn iyan, na aya kakhasabota iran on na maosay kiran o isa a miyatindos a Nabī odi na Rasūl a pinili o Allāh a aya pndiyorobasa ago pnggolalan sangkoto a pangitaban a piyakatoron o Allāh ko manga oripn iyan.

Sabap san na miyailay tano a daa initoron a kitab a phoon sa langit inonta a adn a Nabī odi na Rasūl a tiyoronan on sii ko masa niyan a matndō ago so pagtaw niyan a pnggolalan sangkoto a toroan. Pitharoo Allāh a:

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً ، فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ ، وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ
بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ (البقرة ٢١٣)

Miyaadn so manga taw a pagtaw a satiman, na siyogo o Allāh so manga Nabī a pphamanothol ko manga pipiya a balas ago pphangangalk ko manga siksa, go initoron iyan a pd iran so kitab sa minggolalan sa bnar ka an iyan makokom so lltl o manga taw ko nganin a miyasobag siran on (Al Baqarah 213).

Sabap san Manga oripn o Allāh na tokawon tano so manga kitab a misosorat a tomiyoron a phoon sa langit o antonaa siran:

Paganay a kitab a tomoron a midadakot (misosorat) na skaniyan so kitab a Tawrah, a initoron ko Mūsā *alayhis salām*. Pitharoo Allāh a:

إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ ، يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ
وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتُحْفِظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ (المائدة ٤٤).

Mataan a initoron Ami so At Tawrah a kadadalman sa toroan ago sindaw, a iphkhokom skaniyan o manga Nabī a siran oto so miyagislam siran (mithapapay siran ko Allāh) sii ko manga Yahudi, ago (iphkokom skaniyan) o manga ulama ko yahudi ago so manga ala kiran i katao ko nganin a piyakisiyap kiran a pd ko kitab o Allāh ago miyaadn siran on a manga saksi (Al Ma'idah 44).

Manga oripn o Allāh, giyangkanan ayah na kadadalman sa dalil a mapayag a aya sabap a kiyapanga-a-alin angkanan a kitab a Tawrah sa kiyapanambii ron o manga Yahudi sa salakaw a katharo na sabap sa inaloy o Allāh a siran a manga ulama ago manga ala i katao ko yahudi na siran i biyaloy o Allāh a phakasiyapn sangkanan a kitab, sa da siyapa o Allāh sa ba datar o Qur'ān a inizapa o Allāh a skaniyan i ziyap ago phalihara on oba mapangalin ago kaomanan antaa ka kalbatan. Pitharoo Allāh a:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ (الحجر ٩)

Mataan a Skami na initoron Ami so Qur'ān a go mataan a Skami na Skami i somisiyap on (Al Hijr 9)

Pitharoo pn o Allāh makapantag ko Tawrah a:

وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى بَشَرٍ مِنْ شَيْءٍ ، قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ
بِهِ مُوسَى نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ ، تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسَ تُبْدُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا (الأنعام ٩١)

Go da iran madiyangka so Allāh ko thito a diyangka iyan, gowani a tharoon iran a da a initoron o Allāh ko manosiya a pd sa shayi, tharo angka a antaa i tomiyoron ko kitab a so minioma o Musa a tihaya ago toroan ko manga taw, a pmbalowin iyo skaniyan a kitab a manga karatas a pphayagn iyo ago pphag'maan iyo (isosoln iyo sa madakl) (Al An'am 91).

Sii sangkanan a ayah na pizaksian o Allāh a so manga yahudi na mala so kapphagmaa iran ko kitab a Tawrah a di so kipapayagn iran on sa biyaloy ran a karatas sa piyangalin iran ago pillbatan iran ago piyangomanan iran, sa di ron pd.

Manga oripn o Allāh, aya ika dow a kitab a initoron a midadakot, na so kitab a Az Zabūr a initoron o Allāh, ko Daud *Alayhis Salam*. Giyangkanan a kitab na romarangkong sa manga dowaa ago manga pangni ago manga tasbih a podipodi ago bantog ko Allāh. Pitharoo Allāh a:

وَآتَيْنَا دَاوُدَ زُبُورًا (الإسراء ٥٥)

Go inibgay Ami ko Daud so Zabur. (Al Isra' 55)

Manga oripn o Allāh aya ika tlo a kitab a initoron a midadakot, na so *Al Injil* a initoron o Allāh ko Īsā *Alayhis salām*. Pitharoo Allāh makapantag sangkanan a kitab a:

وَقَفَّيْنَا عَلَى آثَارِهِم بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ ، وَأَتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى
وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَةِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ (المائدة ٤٦).

Go initondog ami ko oriyan iran so Isa a wata a mama o Maryam a babagr n iyan so miyaonaan iyan a pd ko Tawrah, go inibgay Ami ron so Al Injil a kadadalman sa toroan ago sindaw ago babagr n iyan so miyaonanaan iyan a so Tawrah ago toroan ago thoma ko miyangaalk ko Allāh (Al Ma'idah 46).

Manga oripn o Allāh, adn a manga kitab a miyaaloy sa Qur'ān a so pmbthowan sa *Suhuf* a rk o Ibrāhīm ago so Mūsā, aya ptharoon a suhuf na manga kitab a misosorat sa manga pandangan odi na migagaang sa manga papanan. Pitharoo Allāh a:

قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى ، وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى ، بَلْ تُؤَثِّرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا ، وَالْآخِرَةَ خَيْرٌ وَأَبْقَى ، إِنَّ
هَذَا لَفِي الصُّحُفِ الْأُولَى ، صُحُفِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى (الأعلى ١٤-١٩).

Sabnar a miyakadaag so taw a mizoti (odi na tiyonay niyan so zakat iyan) ago tiyadman iyan so ngaran o Kadnan iyan na mizambayang, ogaid na pkhatomo iyo so kaoyagoyag ko doniya, a so Akhirah i mapiya ago lbi a tatap, mataan a giyanan na madadalm ko suhuf a paganay a so suhuf o Ibrāhīm ago so Musa. (Al A'la 14-19)

Manga oripn o Allāh, aya ika pat a kitab a ago kaposposan a kitab a initoron na skanyan so Qur'ān a initoron o Allāh ko Rasūlullāh ﷺ. Pitharoo Allāh a:

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ ، نَزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ وَأَنْزَلَ التَّوْرَةَ
وَالْإِنْجِيلَ ، مِنْ قَبْلِ هُدًى لِّلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ (آل عمران ٣-٤)

So Allah a da a tuhan a rowar Rkaniyan a so Oyagoyag a so Mamamayandg, a inipamanoron Iyan rka so kitab (Qur'ān) sa minggolalan sa bnar a babagr n iyan so miyaonaan iyan (a manga kitab) go initoron Iyan so Tawrah ago so Injil sa miyaona, a toroan ko manga taw ago initoron Iyan so Furqan. (Ali Imran 3-4)

So Milalawan o Qur'ān ko manga kitab a miyangaona:

1. Skaniyan a Qur'ān na miyarangkom iyan so kiyatimblan ko manga ndao o Allāh a so miyaaloy ko Tawrah ago so Injil, ago so langowan o manga thoma ago wasiyat a piyakatoron o Allāh. Pitharoo Allāh a:

Go initoron Ami rka so kitab sa minggolalan sa bnar a babagr n iyan so miyaonaan iyan a manga kitab ago gaganggaman iyan (totonggoan iyan) na kokomn ka ko lltl iran so nganin a initoron rka o Allāh, sa oba ngka onoti so manga baya a ginawa iran ko miyakaoma rka a pd ko bnar, oman i isa na inadnan Ami a pd rkano sa okit ago sostonan (bitikan) a pagokitan iyan.

(Al Ma'idah 48)

Aya maana angkanaan a ayah, na so Qur'ān na miyakaoma sa plompiyon iyan so miyaonaan iyan a manga kitab ko minioman on ago so miyalbat on, sa thangkdn iyan so bnar on a pakaasal na phakadaan iyan so pimbabago ron a di ron pd. Go inaloy o ayah a so manga taw na adn a manga sostonan iran a bitikan a ipnggolalan iran ko manga masa iran, ogaid na so pakaasal o paratiyaya ko Allāh na isaisa a di dn khaaln ko kapkhaaln o masa ago so darpa, sa aya bo a pkhaaln na so manga bitikan a kandodolona sa sii pkhailay ko oman i masa a katatagoan ko taw. Sabap san na miyakaoma so katharo a: So kandadakl o manga bitikan a kitab ago so kayisaisa o agama ko kasaromag iyan ko paratiyaya.

Oriyan iyan na so kiyapakaoma o Qur'ān na miyansok iyan (piyakada iyan) so langowan a kokoman ko manga kitab a miyaonaan iyan sa so langowan o pagtaw ko lopa na aya khaonotan

iran na so Qur'ān a polimposan a kitab a initoron a phoon sa langit, a tatap skaniyan sa taman sa kabangkita ko doniya.

2. So manga ndao o Qur'ān na skaniyan i kaposan ago polimposan o katharo o Allāh ko kathoroa ko manosiya, a giyangkanaan a Qur'ān na piyangako o Allāh a skaniyan dn i phalihara on ago ziyap on oba mabinasa odi na mapangalin. Pitharoo Allāh a:

وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ ، لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ

(فصلت ٤١-٤٣)

Matan a skaniyan na kitab a maporo a mabagr. Daa phakaoma on a batal ko hadapan iyan ago da pn ko talikhodan iyan a initoron a phoon sa Maongangn a Babantogn. (Fussilat 41-43)

Aya sindadan oto, na so kakhatatap o Qur'ān a tanda o Allāh ko manga taw a makatitindg sa taman sa pangwarisan o Allāh so lopa ago so matatago on.

3. Giyangkai a Qur'ān a so kiyabayaan o Allāh a kabaloy niyan a tatap sa dayon sa dayon na di khiropa o pamikiran o ba adn a gawii a makaoma a khisampay ron so katao o manosiya ago so kiyasawaan iyan a katao sa ba niyan masopak so kamataan a madadalm ko Qur'ān, sabap sa so Qur'ān na katharo o Allāh, na so doniya na kaadn a galbk o Allāh na so katharo o Allāh ago so galbk iyan na di makapzopaka sa dayon sa dayon, ogaid na mbagr o oman i isa kiran so salakaw ron, misabap san na langowan a khasawaan o katao o manosiya na pkhaona dn so kidadakat iyan ko Qur'ān, sa pangimbnar ko katharo o Allāh a:

سُرِّيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوَّلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ شَهِيدٌ (فصلت ٥٣)

Matatangk d a phakiilay Ami kiran so manga tanda Ami ko manga kawangkawangan ago sii ko manga ginawa iran, sa taman sa marinayag kiran a mataan a Skaniyan a Allāh na Skaniyan so Bnar, ba da makaampl so Kadnan ka a mataan a Skaniyan ko kalangowan a shayi na Somasaksi. (Fussilat 53)

4. Aya kabaya o Allāh ko katharo iyan na so kalangkap iyan sa misampay ko manga pamikiran ago so manga tangila sa mabangkiring skaniyan sa btad a makamomoayan, sa di oto khatarotop inonta amay ka mabaloy skaniyan a Qur'ān a malbod a tadman ago malbod a ilangag ago malbod a sabotn, sa misabap san na miyakaoma so Qur'ān a giyanan i manga sipat iyan, sa pitharoo Allāh a:

وَلَقَدْ يَسَّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُدَكِّرٍ

Sabnar a piyakalbod Ami so Qur'ān ko kipphanadntadmn on, na ba adn a phananadm? (Al Qamar 17).

Aya karina sa bnar anan, na imanto a masa na gatos nggibowan a manga morit a palaya dn lomalangag sangkaya a Qur'ān, adn a pkhaton a maito a wata a da pn sombak sa madrasah ka ba dn walo ragon i omor odi na siyaw ragon na minilangag iyan dn so Qur'ān nggibowan a kadakl iran sii sa Misir ago sii ko manga pd a ingd a Muslim sii sa doniya, karina nan sa so Qur'ān na mapapalihara ago di khagaga o manga ridoay o ba iran mabinasa ka mapapadalm ko di khaitong a rarb o Muslim ko pat a pidoro o doniya.

Manga oripn o Allāh, so Qur'ān na skaniyan so tali o Allāh a malamit, a sadn sa taw a kpitan iyan ago paganadn iyan na di dn madadag, na sa taw a mloba sa toroan ko salakaw ron na dadagn skaniyan o Allāh, skaniyan so piyanginsana o Rasūlullāh [s.a.w] ko kagaan dn o kakhawafat

iyang a adn a dowā a shayī a imbagak iyang ko manga umat iyang a di siran dn madadag ko tnday o kaphagonoti ran on, a giyanan so Qur'ān ago so Sunnah o Rasūlullāh [s.a.w].

Manga oripn o Allāh, so kapharatiyayaa tano ko manga kitab o Allāh a inipamanoron iyang na aya paganay a pharatiyayaan tano ron, na so kambnara tano sa mataan a so Allāh na adn a inipamanoron iyang a manga kitab a minidakat so sabagi on na da misorat so sabaad on, sa aya mapayag a minisorat on na so Tawrāh, so Zabūr, so Injil ago so Qur'ān, sa giyangkoto a tlo a miyaona a kitab a initoron a so Tawrāh, Zabūr, Injil, na pharatiyayaan tano so pakaasal iyang ko kinitoron on a mataan a katharo o Allāh.

Giyapman angkai a manga kitab a kapapantagan a giiran tharoon a skaniyan so Tawrāh a pakaasal ago so Injil antaa ka Zabūr na di tano pharatiyayaan o ba giyanan dn so linang a kitab ko pakaasal iyang sabap sa inaloy rkitano o Qur'ān ago so Sunnah o Rasūlullāh [s.a.w] a giyangkaya a manga kitab na miyapangalin ago kiyaoanan ago kiyalbatan ago miyadadas so kalaan on ko miyathay dn a masa. Pitharoo Allāh a:

مَنْ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ

Pd ko siran oto a manga Yahudi so taw a pphangalinn iran so kitab ko manga darpa iyang. (An Nisa' 46)

Giyanan na manonompang ko kitab a Tawrāh, so pman so kitab a *Injil* na pitharoo Allāh a:

Go phoon ko siran oto a pitharo iran a skami na manga Nasrani, na kinowa Mi so kapasadan iran (ko kipnggolalann iran ko Injil) na inibagak iran (linipatan iran) a sagintas a pd ko nganin a piyakitadman kiran, na inoyatan Ami ko lt iran so kapriridoay ago so kakhakararangita sa taman ko alongan a Qiyamah, sa matatangkd a phanotholn kiran o Allāh so nganin a giiran pangambarn. Hay tiyoronan sa kitab sabnar a miyakaoma rkano so sogo Ami a pphayag rkano sa madakl a nganin a miyaadn kano a pphagmaan iyo a pd ko kitab, ago pndapay sa madakl. (Al Ma'idah 14-15)

Marayag a kiyaaaloya on o Allāh sa inibagak iran so piyakitadman kiran sa da iran panagotiyapa na karina nan sa madakl a miyadadas sangkoto a kitab ago adn a piyangalin iran on ago piyangomanan iran sa di ron pd.

Antonai maana a mitotoro o kiyapakaoma o Qur'ān a pmbagr iyang so miyaonaan iyang a manga kitab, amay ka giyangkai a manga kitab na miyangaalinn ago kiyakorangan ago kiyalbatan ko kiyapakaoma o Qur'ān?

Aya smbag san na so Qur'ān na miyakaoma sa mbagr iyang a mataan a adn a manga kitab o Allāh a miyaonaan iyang, sa aya mbagr iyang na so manga kamataan a madadalm sangkoto a manga kitab a miyangaona, sa so kiyapangalin angkoto a manga kitab na da a labot roo o Qur'ān ago di niyan tharimaan aya tharimaan iyang na so pakaasal a bnar a katharo o Allāh sa amay ka payagn o manga mama o agama a Yahudi ago so Nasrani so thito a bnar a pd o kitab a piyangalin iran na mbagr oto o Qur'ān a katharo o Allāh. Pitharoo Allāh a:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَسْتُمْ عَلَىٰ شَيْءٍ حَتَّىٰ تُتْقِمُوا التَّوْرَةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِّن رَّبِّكُمْ

Tharo angka a hay tiyoronan sa kitab da a kaphapasodan iyo a shayī taman sa di niyo pakanggolalann so Tawrāh ago so Injil (ko kamamataani ron) ago so nganin a initoron rkano a phoon ko Kadnan iyo. (Al Ma'idah 68)

Aya maana oto na taman sa di ran lompiyon so manga kitab iran ko minioman on a manga kabokhagan a piyanarangkoni iran a di ron pd.

Sabap san Manga oripn o Allāh, na miyatangknd sa miyabagr a aya bo a kitab o Allāh a da mabaroba ko pakaasal iyang a da dn kalbati ago da kaomani na so Qur'ān, a skaniyan so kitab a oman lomagaday so masa na ba dn pamagoman sa kababago, sa datar o ba kagaigai i kinitoron on, minsan pn lominimpa so nggibo a manga ragon ko kiyatoron iyang.

Pangnin tano ko Allāh a balowin iyan so Qur'ān a pakaig o manga poso tano ago ipkhoyakas ko manga boko tano ago khisawa ko manga awid a akal tano, skaniyan so kitab a tihaya a sindaw a palitaan ko giikapanglm ko manga lilibotng ko kaoyagoyag, a skaniyan so lalan a mathitho, ago tali o Allāh a mikakampt ko langit.

Manga oripn o Allāh paniphatay kano sa mala a masabot iyo sangkanan a Qur'ān, ka so poso a da a ba on Qur'ān na datar kon o walay a migogobar ko kiyaaloy niyan ko sabdan o Rasūlullāh [s.a.w] .

وَأَقُولُ قَوْلِي هَذَا وَأَسْتَغْفِرُ اللَّهَ لِي وَلَكُمْ وَلِسَائِرِ الْمُسْلِمِينَ مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ فَاسْتَغْفِرُوهُ إِنَّهُ هُوَ
التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

Wa aqūlu qawlī hādā wa astagfirullāha lī wa lakum wa lisāiril Muslimīn min kulli dambin fastagfirūhu innahu Huwat Tawwābur Rahīm.

DOWAA KO IKA DOWAA A KHUTBAH

Manga oripn o Allāh, mangndod tano ko **Allāh** ago magapas tano ron sa mamangni tano ron sa rila.

Ya **Allāh**, mapapadalm kami imanto sa ngkai a walay ngka sa pantag sa giiami rka kazoasoata na rilai kami ngka ago rila ingka so manga loks ami ago rila ingka so kadandan o manga muslim so miyamatay kiran ago so oyagoyag kiran,

Ya **Allāh**, pakabagr angka so paratiyaya mi rka ago ompiya ngka so btad ami sa baloy angka so imanto ami a mapiya a di so kagai ami, na so mapita ami na mapiya a di so imanto ami,

Ya **Allāh**, kalimoon ka mingka ago lindinga kami ngka sa awata kamingka ko manga sakit ago piya angka so pphangasakit rkami, ago pakabayad angka so makambabayadan rkami, na pakakhawasa angka so manga mrmr rkami, na pakandiyakat angka so manga kawasa rkami, na timo angka so kasasagomparak ami, na bagr angka so malobay rkami, na ayon ingka so manga dato ami sa aya manggalbk iran na so kamapiyaan ami ago so Islam,

Ya **Allāh**, pakadaag angka so ronda o **Islam** sa madaag ami so manga ridoay o agama ngka sa tatap angka so manga palo ami sa maydan ago bgan ka rkami a limo a makapagintaw kami ko agama ngka ago mapakatindg ami so parinta Islamiyyah ko manga poso ami a go sii ko manga ingd ami.

Ya **Allāh**, tabangi kami ngka ko kaptadmi ami rka ago so kapiya o kapzimbaami rka, Ya Allah, pakiilayin ka rkami so bnar na dograan ka rkami so kaonoti ami ron, na pakikilalan ka rkami so batal, na dograan ka rkami so kapanangilai ami ron.

رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

Ya **Allāh**, bgi kami ngka ko doniya sa mapiya ago sii ko akhirat sa mapiya ago lindinga kami ngka ko siksa ko naraka.

Ya **Allāh**, kalimoon ka so Nabi ami a Muhammad ago so manga pamiliya niyan ago so manga sahabah niyan sa kalangolongan iran, wal hamdulillahi rabbil alamin.

Aqimus salah.....